

ORNITHOGALUM FIMBRIATUM WILLD. - НОВИЙ ВИД

УРБАНОФЛОРИ М.КРИВИЙ РІГ

Євтушенко Е.О., к.б.н.

Омельченко Я.В., студент

Криворізький державний педагогічний університет

Проблема охорони природи, збереження біорізноманіття особливо актуальна для техногенно навантажених регіонів, територія яких представлена переважно промисловими, селітебними ландшафтами зі значно трансформованим рослинним покривом. До таких регіонів належить Криворіжжя, і, зокрема Кривий Ріг, в межах якого розміщені 5 гірничо-збагачувальних комбінатів і найбільше металургійне підприємство України - «АрселорМіттал Кривий Ріг». Незважаючи на високу концентрацію підприємств гірничо-металургійної промисловості для урбанофлори міста наводяться два види - *Ornithogallum bouscheanum* (Kunth.) Asch. (Рястка Буше) та *Ornithogallum kochii* Parl (Рястка Коха) з родини Гіацинтови – *Hyacinthaceae*, які мають охоронний статус [3, 4].

Нами вперше виявлено і описано вид *Ornithogallum fimbriatum* Willd. – Рястка торочкувата, який раніше не наводився для анотованого списку урбанофлори Кривого Рогу [4].

Для Дніпропетровської області місцезростання цього виду наводяться для околиць с. Вільне, Крутий Пристін, м. Новомосковськ, м. Дніпро, Ботанічного саду ДНУ (дендропарк) [5]. Вид *Ornithogallum fimbriatum* Willd. фіксується також для раритетної фракції флори судинних рослин лівоберіжжя долини р. Оріль лісових екосистем долинно-терасових ландшафтів на території запроектованого національного парку «Орільський» [1].

Рястка торочкувата має статус «вразливий» у Червоній книзі Дніпропетровської області [6].

Згідно системи біоморф і екоморф Рястка торочкувата має життєву форму – багаторічник, ефемероїд; за структурою пагонових надземних і

підземних органів – цибулинний; за темпами вегетативного розмноження – вегетативно нерухливий; за системою життєвих форм К.Раункієра (клімаморфа) – геофіт; за адаптацією до живлення (трофоморфа) – мезотроф; за адаптацією до водного режиму (гігроморфа) – мезофіт; за адаптацією до світлового режиму (геліоморфа) - геліосціофіт; за типом запилення – ентомофіл; за типом дисемінації – баліст; за адаптацією до біогеоценозу в цілому (ценоморфа), пратант-сильвант. Походить вид з Балкан, Близького Сходу, має декоративні властивості. Для області вид є часто зустрічаємим [5]. В.В.Кучеревський наводить поширення Рястки торочкуватої для широколистяних лісів, узлісь, степових та кам'янистих схилів та околиць м.Дніпро [3].

Опис популяції Рястки торочкуватої здійснили 05.04.2024 р. Температура повітря становила становила +13°C. Місцезростання – трав'янистий фітоценоз з переважанням *Elytrigia repens* L., який знаходиться між головним корпусом Криворізького державного педагогічного університету та гуманітарним корпусом та має координати - N 47°54'27.4428, E 33°24'33.81796. Описано 3 локалітета, які знаходяться на відстані 10-15 м один від одного. В 1 локалітеті площею 12 м² виявлено 51 рослину, щільність популяції - 4,25 особин/м², Другий локалітет має площу 20 м² , представлений 61 рослиною, щільність - 3,05 особин/м². Третій локалітет має площу 2,56м², загальна кількість рослин — 26, щільність - 10,16 особин/м². Загальна площа виявлення рослин становить 34,56 м², чисельність популяції становить 138 особин, а щільність – 3,99 особин/м².

Рослини знаходяться у різних фазах генеративного та постгенеративного розвитку. Діаметр квітки змінюється від 1 до 3 см. Кількість квіток на одній рослині коливається від 2 до 9, але переважна більшість рослин має 2-4 квітки.

Очевидно, що знайдена і описана популяція *Ornithogallum fimbriatum* Willd. потребує подальшого дослідження, охорони як частини генофонду дикої флори України, задля збереження та відновлення біорізноманіття та у заходах із формування екологічної культури, свідомості здобувачів вищої та середньої освіти Кривого Рогу [2].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Барановський Б.О., Манюк В.В., Іванько І.А., Кармизова Л.О., Орищенко Д.В. Аналіз раритетної флори лівобережжя долини р. Оріль. Питання степового лісознавства та лісової рекультивації земель. Дніпро, 2017. Т. 46. С. 17-22.
2. Євтушенко Е.О. Шанда В.І., Маленко Я.В. Основні напрями охорони та оптимізації рослинного покриву Криворіжжя. Структура та розвиток культурфітоценозів Криворіжжя: монографія / за ред. Е.О. Євтушенка, В.М. Савоська. Кривий Ріг: Діонат, 2017. С.100-106.
3. Кучеревський В.В. Конспект флори Правобережного степового Придніпров'я. Криворіз. ботан. сад. Дніпро: Проспект, 2004. 291 с.
4. Кучеревський В.В., Шоль Г.Н. Анотований список урбанofлори Кривого Рогу. Кривий Ріг: Видавничий дім. 2009. 71 с.
5. Тарасов В. В. Флора Дніпропетровської і Запорізької областей. Дніпро: „Ліра” 2012. 296 с.
6. Червона книга Дніпропетровської області. Дніпропетровськ, Баланс-Клуб, 2010 р. 500 с.

НАУКОВИЙ ПІДХІД У ВИВЧЕННІ БОТАНІКИ В ШКОЛІ –АСПЕКТИ І МОЖЛИВОСТІ ІНТЕГРАЦІЇ ЧЕРЕЗ STEM-ОСВІТУ

(на прикладі рослин-індикаторів)

Єльпітіфоров Є.М., кандидат біологічних наук

Національний ботанічний сад ім. М.М.Гришко

Економічне зростання й добробут України значною мірою залежать від розвитку науково-технічної та інноваційної сфери. STEM-освіта на сьогодні показала себе дієвим інструментом формування успішної особистості через розкриття її «сильних» сторін. Розвиток країни та суспільства загалом в подальшому буде спрямований на розв'язання низки технологічних завдань, в